

העולם הזה

רחוב ניקיטין 4 תל אביב, טלפון 26785
ת.ד. 136. מען למברקים: "עולמפרסט"
חמוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239.
החפצה: דוד סופר ובניו, תל אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורך משנה:
דוב איתן
עורך כיתוב:
סייבי קשת
כתב בכיר:
מלי הבר
חברי המערכת:
מנשה ברדיצ'ווי, שייש גלור, לילי גלילי,
דוד הורוביץ, רותי ורד, אברהם חרמון,
עסאלה מצור, אלכס ססיס, איבה סוס,
עמוס קינו, שלמה קרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

גילוי יקר

באשר ירדו השחקנים הראשונים מן ה-
מטוס שהזורים מיישקי אסיה, החלו ה-
לחישות. מפה לאוזן, בחוג סגור ועצומצם,
נמסרו פרטים על מעשים מחפירים בקרב
המשלחת והנהלתה, שגרמו לעירעור מוחלט
של המוראל ולתבוסה מבישה. שלא היתה
לה הצדקה. לולא הדימורליזציה שנבחרת,
היתה הדעה הכללית בחוג סגור זה, יכלה
ישראל לנצח את סין הלאומנית — אלופת
אסיה — ואולי אף לזכות בכתר האליפות
של היבשת — דבר שלא היה רק הישג
ספורטיבי חשוב, אלא גם הפגנה מדינית
שקשה להעריך את חשיבותה.
אולם הציבור הרחב לא שמע מלה וחצי-
מלה על כל אלה. מלבד פרטים שיגרתיים,
שלא חרגו מן המקובל, לא פורסם דבר.
למרות שקיימים בארץ עיתוני ספורט מיו-
חדים וקבוצה שלמה של כתבי-ספורט ועור-
כי מדוריספורט, שיש להם מעמד מיו-
פוליסטי מוכר — והשתקה השערוריה.
כל כתבי הספורט ידעו את האמת — אם
כי לא כולם טרחו לחקור ולבדוק. מדוע
שחקן? מפני שהדבר נגע לגדולי עולם
הכדורגל הישראלי, מחלקי כריסטיאניס
וידועות-סקופים. הם לא רצו לקלקל את
היחסים הטובים, שהם מטה לחמם.

זה היה המצב כאשר החליט העולם הזה
להקדיש את גיליונו לחקירה יסודית של
שערורית אסיה. חקירה יסודית, שבוצעה
על אפם וחמתם של שחקנים רבים שפחדו
לדבר, ועסקנים שניסו להשתיק, גילתה את
האמת. שתי המלים על השער — "חרפת
טוקיו" — נפכו בן לילה לסיסמה.
אחרי שנשבר קשר השתיקה, שוב אי-
אפשר היה לעצור את מבול הגילויים. גם
כתבי-השתיקה, שמצאו את עצמם לפתע
גלויים לעיני קהל נזעם וממורמר, נאלצו
ללכת בתלם, לחוות את דעתם על "חרפת
טוקיו". אחדים מהם ניסו להציל את כבודם
על ידי הערות-זיוולול על גילויי העולם הזה.
אחרים ניסו להטיל את האשמה לא על
ידידיהם, אלא על אנשים שלא היו כלל אח-
ראים לפרשה, כמו המאמן משה ווארון.
ראש המשלחת, מיקה אלמוג, הצהיר:
"התמונה שצוירה בארץ היא קרתנית, צרה
וקטנונית... הייתי ממליץ כיום על שיגור
אותה משלחת, עם שינויים קלים, לטוקיו...
הכדורגל הישראלי לא איבד את שמו הטוב
באסיה".

אולם הכדור כבר עף מעבר לקו זה.
העולם הזה חזר לפרשה שבוע אחרי שבוע,
השלים בסבלנות את התמונה על כל צדדיה,
גילה את דמותו של איש כמו זלמן קלי-
אוס, נתן למואשימים את הכוח להצביע
על הגורמים שהיו אחראים, לדעתם, לכזיון.
דעת הקהל קיבלה את הרביבים באמון.
היה ברור שהפעם אי-אפשר לחזור לסדר-
היום. התאחדות הכדורגל, הועד האולימפי
והתאחדות לספורט חיפשו מוצא, נקטו
בקו שהפך מקובל בארץ: הם מינו ועדת-
חקירה, עליה הוטל, למעשה, רק תפקיד
אחד: לברר את האשמות העולם הזה.
השבוע פויסימה וועדה זו את הדו"ח
שלה. בחלק הראשון, קיבלה למעשה את
מצינות העולם הזה, כבלים רכות: "הוועדה
שליינת בדאגה רבה את המצב הנוכחי
הלקוי, שהתבטא ביחסים לא לגמרי חבריים
בין המשתתפים, בגלומט של קניות מרו-
בות, ברדיפה אחר קבלת מתנות מיהודי-

המקום, בחוסר-משמעת חמור, בחוסר מרחק
מתאים בין ראשי המשלחת, המרכיב זה
מאמן. לבין השחקנים, גורמים שגרמו לא
מעט להורדת המוראל..."
אולם אם קיחה מישוה למסקנות חמו-
רות, ולנסיון אמיתי לתיקון המצב, הרי
אין הוא מכיר את מבנה הכדורגל הישראלי,
על האינטרסים המפלגתיים, הכלכליים והאי-
שיים הקשורים בו. הגלולה המרה של
המסקנות הומתקה בשכבות של מתקנות,
בתירוצים אבסורדיים ובדברי חלקלקות. במי-
קום לקבוע כיצד למנוע להבא את ההברחת
במטבע, את הפיכת השחקנים לסוחרים
מקצועיים ולשנוררים, את משחקי הקלפים
הליליים ושאר הביוליים המפוקפקים לפני
התחרות, את התבלה האינטרסנטית המתוכ-
נת מראש, במקום לנקוב בפירוש בשמות
העסקנים והשחקנים שסרחו — הסתפקה
הוועדה בהצעה של איסור יציאת הנבחרת
לחוץ-לארץ — צעד חיובי, אך אפסי לגמרי
בהשוואה לאובדן-הול הכללי הדרוש. שאר
ההצעות התמיתות של הוועדה, על מה שלא
להסביר לשחקנים לפני עברם את הגבול,
הן כמעט מבוזות.
הכדורגל הישראלי לא יבריא עלידי גלוי-
לות מרץ או הרמיה. מה שדרוש הוא
ניתוח יסודי — שבירת המסגרת המפלגתית
והאינטרסנטית, היסול המונופול של עסקנים
שהפכו את הספורט לביזנס. אולם אפילו
ההישג שהושג ראוי לברכה. הוא מוכיח
מה עצומה חשיבות קיומו של עתון שאינו
נתע מגילוי האמת, ושאין-אפשר לסתום את
פיו באינטרסים מפלגתיים או מסחריים.

מורו שכמעט ארתן הובר עצמו קרה
בשטח הרחוק מאד מגרש הכדורגל: באמנו קרה
מיבצע-פרסומת איירי הופעל כדי לבשר
למדינה שמיסטר מאיר וייסגאל הצליח להי-
ביא ארצה את פיסגת האמנות העולמית
את מלך מחזות תבל — הבכור.
כתבי האמנות בארץ ידעו היטב כי
הבכור נכשל לחלוטין בחוץ-לארץ, ושלפי
הביקורת המוסמכת ביותר זהו מחזה כושל
אך במקום כתבות שיוקיעו את ביובו כספי
הציבור וסילוף דמות העשור, הופיעו בעתון
נות מודעות-ענק כדאיות, שהכניסו לעתונים
אלה אלפי לירות טובות.

שוב היה זה העולם הזה שהעז לשבור
את קשר השתיקה. ערב הצגת הבכורה גילה
העולם הזה (1083) את הרקע המפוקפק
של הבכור. אמרנו שהמלך ערום. ומאחר
שנשבר הקשר, אי-אפשר היה עוד להשי-
תק את האמת.
השבוע הפכה דעת העולם הזה לנחלת
כלל עסקני האמנות. בעתונות וברדיו קמו
מיטב המבקרים והוקיעו את הבאת הבכור,
במלים שצילצלו בתחקן כאילו הן שאלות
ממש מתוך כתבתנו. אך היכן היו מוקיעים
אלה לפני שבועיים?

איש אינו מפקפק כיום בתפקיד החיוני
שממלא העולם הזה בשטח הפוליטי, בניתוח
המשטר המפלגתי ובביקורת הנהלת עיני
המדינה. אך שתי פרשיות אלה — חרפת
טוקיו ומכת הבכור — מוכיחות דבר שלא
תמיד שמע לב אילו באותה מידה: התפקיד
שממלא העולם הזה במערכות התרבות,
האמנות והספורט — שחיים הזקוקים לברי-
קורת, בלי מורא וכלי מוואי-פנים לא
פחות, ולעתים אף יותר, מן השטח המדיני
המצומצם.

שלום כהן

סכתבים

אבות הנותרים

מאמרו של העורך "גיו עברי" (העולם
הזה 1084) פתח לפני אופק חדש. בפעם
הראשונה למדתי לדעת כי נטוריקרוא אינם
בת של בוגדים מטורפים, אלא משייכי
מסורת אנטרציונית ארוכה.
... אולם "שמה תתרגמו לי, לעברית
פשוטה, מה זה הגה"ק, הרה"ק, אדמו"ר,
וצ"ל, וי"ע?

אבי מרסקין, פתח תקוה
הגאון הקדוש, הרב הקדוש, אדונו מורנו
ורבנו, זכרון צדיק לברכה, (בזכותו יגן
עלינו).

... למען הצדק ההיסטורי, הרי ראוי
לציין כי היו גם אנטידתיים שהתנגדו
מן הרגע הראשון לשילוב העיון הלאומי
עם מה שהוערך קורא "המיתוס הדתי".
למשל ברדיצ'בסקי, שלחם נגד אחרהעם,
ושמאל מדברי העורך מוכיחים כביכול
הכללי את השקפתו.

ראובן ניר, חיפה

כתב ד"ר מיכה יוסף ברדיצ'בסקי בספרו
על הפרק (ורשה 1899) "ואני הנני תם
ולא אדע עד האידנא מה היא הקולטורה
הציונית לפי פירוש (הנזם הראשי בקונגרס
הציוני השני)... מה היא מין קולטורה
שאינה לא דתית ולא בלתי-דתית, רק
לאומית, כלומר דתית, באשר אינה פוגעת
מאומה ביהדות, ולא תחלל גם אחד מרגי-
שותיה..."

... מיהו אותו "הרה"ק מרו אדמו"ר רבי
שלום בר שניאורסון מלובאביץ", שהשמין
כל כך את הציונות? האם זה אותו רב
שישלח את חסידיו להקים את כפר ישפור
במדינה הציונית?

שולמית בן-עזר, ירושלים
סבו, האדמו"ר מהרשב"ה היה הלשישי ב-
שלשלת מנהיגי חב"ד (ראה תמונה). כמו

האדמו"ר מהרשב"ב

שאר גדולי התורה לא התנגד לעליית פרסית
לארץ-ישראל, אלא רק לעליה המונית שיש
לה כוונה פוליטית. כדברי רשכבה"ג מרן
החפץ חיים, לפני 51 שנה: "האיסור מבואר
במצי כתובות שלא עלות בחומה, משמע
במצי רב, ואני בתומי אלך לחשוש שעבירה
גוררת עבירה, ואם יעברו על האיסור שלא
עלולת בחומה, יעברו אח"כ על המרידה
באומות".

כתוב, בין השאר, באותיות מאירות עיי-
ניים: "יהודי הוא אדם השייך לדת הי-
יהודית... מאמיני דת זו פועלים
ההויים את הערת היהודים". ומה עם בני
עמנו בחוץ-לארץ שברובם הגדול אינם מאי-
מינים, ומהם אא אנטידתיים? לאיזה סוג
שייכים, למשל, אותם בני-אדם בברית-המור
עצות שבתעורת הזהות שלהם הם רשומים
כיהודים, ואשר למעלה מ-10% מהם אינם
התיים כל עיקר? ומיהו המפורר ליוויק וכל
היוצרים בארדיש? ... לא, שהרי אינם
מאמינים בדת היהודית, שמה ערביים ברור
שלא, הרי עבדי הוה, אדם השייך לאומה
העברית, בת ארץ-ישראל.
ובכן, כשחוצא מי הם?

ד. שפירא, תל-אביב
לפי תפיסת העורך: יהודים בני העדה
היהודית נשארים — לפי ההלכה הדתית —
יהודים גם כשאינם שומרים מצוות, כל עוד
לא עברו במפורש לדת אחרת. ישראל,
אף על פי שחטא — ישראל הוא! יהודי

לשעבר הצטרף ללאום אחר, וגם המיד
את דתו, אינו יהודי ולא עברי.
מה כל הרעש על המישבר בממשלה, שגם
עתונכם דן בזה הרי לממשלה כפי שהיא
כיום יש רוב מוחלט בכנסת. היות וכולה
חילונית, יש לכלל המפלגות שבה הדומות
להוכיח את נאמנותן למציעיה ולשחרר את
המדינה מחוקי הכפייה הדתית.

אליק מג, חיפה

זהב כהן

כתבתם על "שערורית הקייטנות" (העולם
הזה 1084) היתה דבר בעתו. ככל אמר, הייתי
נוהגת גם אני בשנים שעברו לשלוח את
ילדי לקייטנות קיץ, כדי שיוכו גם הם וגם
אני בחופשת קיץ נעימה. היו אמצים קיי-
טנות שהוסיפו לילדים הרבה, הן מבחינה
חינוכית והן מבחינה חברתית, אולם לעומת
זאת היה גם מקרה שחורש בקייטנה מסר
ימת, שאיני רוצה לנקוב בשמה, הרס לי
בילד את כל מה שבניתי ובהנה בית-הספר
כמעט שנה. מדוע אין משרד החינוך מפקח
על אופי המדריכים בקייטנות ועל מה שי-
נעשה בהן?

ברכה צדוק, תל-אביב
הסיפור על פרשת קייטנת שמשון של
דבאל הלפרין, שהדביקה לעצמה את חסות
הסתדרות המורים, מטיל את כל האשמה
על הסתדרות המורים. כנראה שמשמשון הרי-
פיון החליט בכפייתו תמות נפשו עם מורים.
ראובן גדליהו, רמת-גן

מה אהם רוצים מהקייטנות? ועל נני
הילדים הפרטים והמעונות היומיים למיניהם
השייכים למפלגות. יש פיקוח?
ג. עלניק, תל-אביב

הם היו שם

החיים דן ישראלי מפרית חיים (העולם
הזה 1084) שואל "שאלה בנושא בניו, כלפי
אנשי האצ"ל". "איפה הייתם בצה"ל? איפה
אתם היום?" ארצה לעצמי לענות לו. אנה-
נו היינו אלה ילחמו בכריטיים למען מדינה
עצמית, בעוד שחסידי בניו למיניהם ישיבו
לספור ביצים בלול, על פנת להעשיר את
תנובה. היינו אלה שסיכנו את חירותם
והייתהם בעוד שחסידי הא"פ, הייתהם הסי-
ניר לוחמי הופש ילדי הכריטיים. אני
עצמי לחמתי כחבלן בנרוד השני והתשיעי
של הפלמ"ח בננכ, כאיש אצ"ל לשעבר.
עוד בטרם קם צה"ל והחלי המוצנע בו
משרת כיום דן ישראלי.

אף תצפה דן, שאנשי האצ"ל לשעבר ילכו
כיום עם שלט עין על הפעל, "אנחנו הם"
הם אינם זקוקים לאותות למיניהם כדי
להשלות את עצמם. הם יודעים איפה הם
היו, וידעו להיות שם. גם בשלישיות אם
יהיה צורך בכך, ונקמה שלא יהיה.

מ. מנחם, תל-אביב

מקום משכנו של הקורא דן ישראלי (קרית
חיים) מפרש יותר מאלף פרשנים את השי-
ספותיו הנעלות ואהרנו לארגוני המחתרת.
מתרין בכלי המשעבר, הוא שואל איפה נמי-
צאים אנשי החירות עתה, והיכן הם משר-
תים בצה"ל. אם הוא מעיף על עצמו "שואל
צנחן" אני מתפלל שלא ידע שגם במקור
הצנחנים ישנם אנשי מפלגת האסונות. אני
דניליה אני דניליה, תאלל את הבגללה
ותהיה נדוה. אולי או תביע ריעות יותר
לענין.

א. ראש, כפר-חסידיים

לידעתו של דן ישראלי: שורתתי ביהדות
הצנחנים בשנת (1949) ומי חסמת היחידה.
ראשונת הצנחנים הוג אנשים שלחמו ביו-
רות האצ"ל. אל החשוב את עצמך ליהוד
סנולה, שבזכותו קיים החייל. אני מציע
לך שתתעני יותר בתולדות החייל בו אתה
משרת, ואז לא תכתוב יותר שמויות.

שלמה לוסטנרסן, חולון

"העולם הזה" בעולם הזה

לאחרונה, נדמה לי שהעולם הזה אינו
רק העתון הנפוץ ביותר במדינה, אלא
בעולם כולו. לכל מקום שאני מגיע אליו
רודף אחרי העולם הזה, או לפחות אחד
מאנשיו. הנה הנעתי לאחרונה לשבריה;
כדי ליסכות קצת מסכם ולחזות בקצת כדורגל
טוב. בין משחק למשחק אני מתכוונת גם
בפלא המונרני הזה, הנקרא מלביניה. זאת
מי אני רואה יש אם לא את עורך העולם
הזה אורי אבנרי? שגם פשוט הראו שם כתבת
מצולמת על בעית הבריכות המעורבות כי
ישראל מול הפגנת נטוריקרוא הרוא ברי-
כות שחיות מעורבות. בין השאר זכך בני
עורככם לכמה שניות ארוכות של צילומים
מקורב. יחכו בבצל וקנו חשבון אותו
לאיש נטוריקרוא.

ד. ארנ, שטוקהולם, שבדיה

... יעניין אתכם אולי לדעת כי העולם
הזה התפרסם בכריסל. מאות אלפי היתרים
המכילים כיום התעובות בריסל, והעובדים
באחד החובות הראשיים של כריסל, נתן
קלים בתמונת השער של העולם הזה בה
אני מצולמת עם הדייקני (העולם הזה 1080).
התמונה נמצאת במרכז חלון הראווה של
מועדון היליה הטוב ביותר בכריסל, "מארי-
זיאנה", בו אני מופיעה. ועובדת היא
"התמונה עושה רושם רב."
כרמלה גולדברג, בריסל, בלגיה